

Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici, morți în faimă de martiri sub regimul comunist

LUNA SFÂNTULUI ROZĂRIU

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitate și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”
Anul XXIII Nr. 10 (279) octombrie 2017

Înceierea Centenarului aparițiilor Sfintei Fecioare de la Fatima

„Oricine crede că misiunea profetică a Fatimei s-a încheiat se înșeală pe el însuși” Papa Benedict al XVI-lea

Jubileul închinat Sfintei Fecioare de la Fatima, a unui timp când Fatima a trăit mai puternic în sufletele noastre, s-a încheiat oficial pentru Eparhia de Oradea, de către PSS Virgil Bercea, în cadrul Sfintei Liturghii celebrate cu Eminentă Sa Cardinal Coccopalmerio, în Catedrala „Sfântul Nicolae” din Oradea, astăzi, 13 octombrie, ziua ultimei apariții a Preacuratei.

În acest an sfânt, Fatima ne-a unit mai mult pe toți catolicii din întreaga lume. Ne-am simțit și am fost uniți în rugăciune ori de câte ori am luat în mână Sfântul Rozariu, am fost uniți în pelerinajele de la Fatima, când, în noapte, „în marea de lumină care se mișcă, se roagă, cântă”, preoții duceau pe umerii lor statuia Sfintei Fecioare. Am fost uniți în bucurie când Papa Francisc, în pelerinajul din 13 mai, a beatificat pe Francisc și pe Iacinta Marto, frații care alături de verișoara lor Lucia dos Santos au văzut-o pe Sfânta Fecioară în aparițiile din 13 mai 1917 până în 13 octombrie a aceluiași an. Și continuăm să fim uniți ori de câte ori sufletele noastre aud mesajul Preacuratei și încearcă să-l trăiască: „Rugăți-vă, întoarceți-vă de la păcat!”.

Fatima a unit în rugăciune și Episcopia noastră de Oradea, care a început anul 2017 făcând cunoscut credincioșilor Jubileul și, în rugăciune, a cerut Preacuratei de la Fatima să susțină și să lumineze viața Eparhiei.

Fatima a fost în centrul activităților „Reuniunii Mariane”, a întrunirilor, a vieții de comunitate, a rugăciunii. Ziua de 13 mai, ziua primei apariții a Preacuratei, a fost întâmpinată cu rugăciunea continuă a Sfântului Rozariu - o zi și o noapte, fiecare marianistă sau marunist, având ora sa de rugăciune; când mâinile lăsau să cadă Rozariul, alte mâini îl luau, îl continuau.

Fatima a fost cunoscută credincioșilor și datorită strădaniei Pr. Cristian Sabău, care, înainte de 13 mai, a făcut să apară cartea „Fecioara din Fatima” a PPS Ioan Suciu, îmbogățită cu „Studiu final”, în care Părintele relatează și comentează informații recente despre Fatima.

Statuia Sfintei Fecioare de la Fatima, a Mănăstirii Franciscane „Adormirea Maicii Domnului” din Oradea, copie fidelă a celei originale, a fost adusă la Catedrala „Sfântul Nicolae” și, timp de două zile, a adunat în jurul ei, în rugăciune, credincioșii, apoi, ca peregrină a poposit în toate Protopopiatele. Fiecare Parohie din Eparhie a avut o formă particulară de a trăi „Centenarul Fatima”. Sugerăm preoților parohi să adune această bogăție primită prin har și, împreună, să lucrăm câteva pagini, un dar al nostru Sfintei Fecioare.

„Sfântă Fecioară de la Fatima, luminează speranțele noastre, binecuvântează și întărește orice dorință a noastră de bine!”

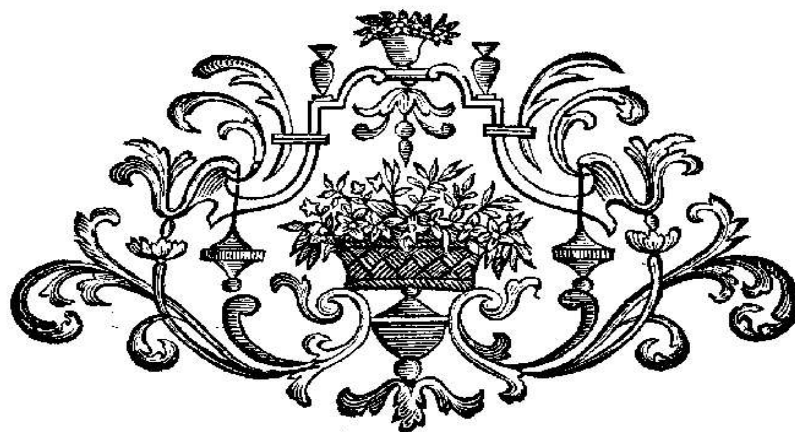
CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre rugăciune

În rugăciunile noastre să-i mărturisim lui Dumnezeu că ne pare rău de păcatele pe care le facem mereu, să cerem ajutor ca să ne dezlădăcinăm de apucăturile rele și să avem puterea să învingem piedicile care le întâlnim pe drumul virtuții. Iar rugăciunea înaltă, care e atât de îndepărtată de înțelegerea noastră, să o lăsăm pentru când va vrea Domnul să ne cheme și să ne înalțe la ea El însuși.

Părintele spiritual

din Alfonso Rodriquez, SJ
"Calea Desăvârșirii Creștine", vol. I,
Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....	2	"Calea ce Mică a Sfintei Tereza	
Mama Pâinii Euharistice.....	4	a Pruncului Isus și a Sfintei	
"Ghidul creștinului greco-catolic	5	Fețe.....	14
Pagini bilingve.....	10	Devoțiuni către Sfânta Fecioară	
Rugămintea unei mame.....	13	Maria.....	17

Mama Pâinii Euharistice

„O, Fecioară, fi binecuvântată că ne-ai plămădit o Pâine atât de bună, pe Fiul lui Dumnezeu, mai întâi făcut Om prin tine, apoi Euharistie și servit fiilor lui Adam” (Sfântul Augustin).

În programul sufletesc al unui profesor de universitate se citește următoarea hotărâre: „Zilnic voi recita rugăciunea *Sfântului Rozar*, și pe cât îmi este posibil, în fiecare ceas rugăciunea *„Născătoare de Dumnezeu”*”.

Ar trebui să ținem mereu în mâna noastră mâna Sfintei Maici și s-o sărutăm mereu cu recunoștință. E Mama lui **Isus**, e Mama *Euharistiei*.

Să privim pe Maria Fecioară ca o Euharistie. În ea a sălășluit Cuvântul lui Dumnezeu mai vizibil decât în pâinea consacrată.

La masă, în familie, mama e aceea care îngrijește de hrana alor ei. Ea se trudește să pregătească ceva hrănitor. Câtă bucurie când copiii, în prezența mamei, în vatra totdeauna cu farmec a casei părintești, se bucură de ceea ce ea le-a gătit! Cât e de bună bucățița de pâine înmuiată și încălzită de iubirea mamei!

Fiilor, ea a gătit *Pâinea*. *Zis-a Isus, Eu sunt Pâinea Vieții*”. La Cina Euharistică ea este cea care ne dă hrană sufletului, ea este cea care prezidează la frângerea Pâinii pentru fiecare dintre noi.

Ea este Măicuța bună, surâzătoare, a Pâinii

Euharistice: Trupul și Sângele Domnului s-a desprins din trupul și sângele Fecioarei, Euharistia e Trupul și Sângele Domnului; așa, o, Preasfântă Maică, *Euharistia s-a desprins din tine*.

Să vibreze în mine această gândire: *Sângele euharistic care apasă prin puterea-i divină asupra inimii mele, când mă împărtășesc, Sângele care a mișcat Inima Dumnezeului făcut Om, Sângele care a curs din rănile sfinte în potirile de aur, Sângele acela a trecut prin inima Fecioarei, Sângele acela prin Împărtășire, va trece oarecum prin inima mea*.

Din Inima Fecioarei, prin Inima lui Isus, în inima mea.

Tremură, suflete al meu, și adoră!

Episcopul Ioan SUCIU

„Ghidul creștinului greco-catolic”

Prin „Ghidul creștinului greco-catolic”, cu subtitlul „Itinerar catehetic pentru toate vârstele”, editat în acest an în Editura „Galaxia Gutenberg, având consultant de specialitate și completări pe Pr. Cristisn Langa, Pr. Alexandru Buzalic ne-a dat o lucrare nu numai de valoare, dar și de deosebită utilitate.

„Ghidul creștinului greco-catolic” este o sinteză a adevărilor de credință, care trebuie cunoscute și trăite și care ne călăuzesc drumul spre cunoașterea lui Dumnezeu și prin aceasta la mântuire.

În „Prefață”, autorul afirmă că nu este **„de ajuns faptul că am fost botezați, că ne declarăm creștini, fără să cunoaștem bine adevărurile de credință sau că avem o credință obscură, fără să ne cunoaștem identitatea în cadrul Bisericii lui Cristos”**. În același timp, ghidul **„este și o invitație la aprofundarea credinței, atât prin înțelegerea învățaturii Bisericii, cât mai ales prin rugăciune, meditație și contemplație, altfel spus, prin trăirea credinței”**. Cartea Pr. Al. Buzalic arată cititorului drumul ce trebuie urmat pentru o creștere continuă a credinței și a bucuriei de a fi creștin.

Structura lucrării este alcătuită din patru capitole: I - Cine sunt eu?; II - Eu cred!; III - Eu și acțiunea mea liberă în lume - Morala creștină; IV - Eu îmi manifest credința-cultul

religios, la care se adaugă „Prefața” și „Concluzii”.

La apariția, în 2005, a „Catehismului Bisericii Catolice” - Compendiu, Papa Benedict al XVI-lea recomanda „Catehismul”, **„fiecarui creștin în particular, pentru ca datorită lui să poată găsi, în acest al treilea mileniu, un elan nou în misiunea reînnoită de evanghelizare și de educare la credință, care trebuie să caracterizeze fiecare comunitate eclezială și pe fiecare credincios în Cristos”** („Catehismul Bisericii Catolice” - Compendiu -, Editura „Presa Bună, 2005).

Credem că aceste cuvinte sunt cea mai bună recomandare și pentru lucrarea Pr. Al. Buzalic, cu atât mai mult, cu cât în anii de interdicție a Bisericii noastre Greco-Catolice, când și cuvintele „greco-catolic”, rostite, erau o primejdie, generațiile mai noi au fost informate greșit despre Biserica Greco-Catolică, fapt ce continuă și după 1989, în plus, sub ochii noștri, apare un noian de „credințe” care dezorientează continuu oamenii.

În Capitolul I cititorului i se dezvăluie **identitatea sa de om și de creștin și rădăcinile demnității sale**. Află că este o ființă material - spirituală creată de Dumnezeu cu trup și suflet și, că acțiunile lui în lume,, se concretizează prin acte spirituale

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

și materiale”. Sufletul este etern, trupul are viață limitată în timp, **„însă numai prin viața noastră istorică putem evolua din punct de vedere spiritual și putem ajunge la mântuire”** (Alexandru Buzalic, „Ghidul creștinului greco-catolic” - Itinerar catehetic pentru toate vârstele -, Galaxia Gutenberg, 2017, p.15).

Odată ruptă legătura dintre trup și suflet, viața pe pământ se stinge, dar mântuirea se adresează „omului” - trup și suflet -, de aceea, prin învierea celor morți, se vor restaura legăturile dintre suflet și materie, **„încât starea definitivă a omului nu va fi numai sufletul spiritual despărțit de trup, ci că și trupurile noastre muritoare vor reveni la viață”** - desigur, dacă pe pământ oamenii au trăit în comuniune de iubire cu Dumnezeu. Omului, Dumnezeu i-a asigurat o demnitate, demnitate ce își are izvorul în crearea lui după chipul și asemănarea Sa.

În Universul creat de Dumnezeu, ca ființă socială, omul se regăsește împreună cu umanitatea; Biserica fiind **„o parte constitutivă a societății omenești, este o comuniune de iubire și sfințenie care materializează pe pământ Împărăția lui Dumnezeu”**, este firesc ca omul să se regăsească într-o Biserică, conștient de existența lui Dumnezeu. Toți oamenii care **„ îl recunosc pe Isus Cristos ca Domn și învățătura transmisă de Mântuitorul, primesc apoi Botezul, care îi spală de păcatul strămoșesc,**

făcându-i capabili de o comuniune deplină, în sfințenie, cu Dumnezeu, și mai ales duc o viață conformă cu ceea ce credința ne îndeamnă, sunt creștini” (Op. cit., p.24).

Pentru a ne cunoaște identitatea de creștini, autorul schițează etapele esențiale ale istoriei creștinismului.

Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu s-a Intrupat, a venit între noi și a **„ne-a învățat calea spre mântuire”**, mântuire înfăptuită prin Patima, Moartea pe Cruce și Învierea Sa;

Isus a trimis Spiritul Sfânt deasupra Apostolilor, „care au primit astfel puterea deplină de a vesti Cuvântul lui Dumnezeu”, putere transmisă prin hirotonire, episcopilor;

Botezul, este Sacramentul care șterge păcatul strămoșesc;

Isus a creat Biserica Sa, **„o realitate complex, divino-umană, care îmbracă forma istorică, socială, organizatorică văzută în instituția Bisericii”**;

Biserica a apărut și s-a dezvoltat inițial în spațiul Imperiului Roman, este catolică, adică universală (sobornicească în slavonă). Sfântul Petru a fost Episcop al Romei, PAPA. Ulteior, alături de Roma, s-au constituit centrele Bisericii creștine ca Patriarhii: Alexandria, Antiohia și Ierusalimul, iar din secolul al IV-lea Patriarhiile Constantinopolului;

În primele secole Biserica a fost persecutată, „martirii au consolidat

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

temelia Bisericii; Harul lui Dumnezeu a lucrat, gânditori ca Ignățiu din Antiohia, Iustin Filosoful, Clemente din Alexandria, Tertulian, Origen, Irineu de Lyon au creat opere teologice care „au transmis” învățătura creștină; Libertatea creștinismului a fost dată de Constantin cel Mare în anul 313; Epoca „de aur a literaturii creștine” este considerată epoca Sfinților Vasile cel Mare, Grigore de Nyssa, Grigore de Nazianz, Ioan Gură de Aur, Ieronim și Augustin;

La început, până la sfârșitul secolului al IV-lea, limba folosită majoritar în Biserică a fost limba greaca, înlocuită apoi cu latina, definindu-se ritul latin sau roman. Biserica are și alte rituri în Răsăritul Europei, în Orientul Apropiat și Nordul Africii, dar toate riturile mărturisesc aceleași adevăruri de credință;

Căderea Constantinopolului sub turci a obligat Patriarhii să se supună politicii sultanilor. În 1054 a avut loc Marea Schismă, creștinii aflați sub influența Bizanțului de rit greco-bizantin „**au rupt unitatea perfecta a Bisericii Catolice**”;

În Est creștinii au trebuit să supraviețuiască, nu au mai fost posibile preocupările cărturărești, s-au creat dependențe politice, în timp ce în Occident s-a dezvoltat în continuare filozofia și teologia prin teologii Albert cel Mare (1207-1280), Toma de Aquino (1225-1274) și alții, au apărut

primele Universități și noi Ordine călugărești: „Ordinul Franciscan”, întemeiat de Sf. Francisc, și „Ordinul Dominican” al Sf. Dominic, cu timpul, și alte Ordine;

Protestantismului a apărut în secolul al XVI-lea.

„Conciliul Ecumenic Vatican II” a documentat viziunea ecleziologică a Bisericii Catolice, dar și ecumenică, raportată la istorie și lumea contemporană.

În secvența „Sunt Greco-Catolic” cititorii își găsesc explicată identitatea de greco-catolici sau „membri ai Bisericii Române Unite cu Roma”. Față de procesul de calvinizare forțată a românilor de rit greco-bizantin din Ardeal, Biserica a refăcut unirea cu Roma, după „Documentul de Unire” de la Ferrara-Florența (1438-1439), păstrând neschimbat ritul și tradiția. Astfel, **„Biserica Română Unită cu Roma, la începutul secolului al VIII-lea, a refăcut comuniunea deplină cu Biserica Una, Sfântă, Catolică și Apostolică, afirmându-se conform patrimoniului spiritual, liturgic, disciplinar și conform specificului istoriei sale, în marea unitate în diversitate a Bisericii lui Cristos, răspândită pe întregul pământ”** (Op. cit., p.37). Unirea a avut loc la 1700.

Schismele din Biserică au fost urmate de desprinderea unor Biserici locale din unitatea Bisericii Catolice. Între secolele al XVIII-lea și al

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

XIX-lea procesul se accentuează în sfârșimarea creștinismului protestant, făcând să apară neo-protestantismul și, în continuare, au început să se manifeste tendințe tot mai noi: neo-păgânismul, Francmasoneria, New Age-ul, cultivarea religiilor asiatice și apariția anti-religiilor, a grupărilor satanice. Această nouă religiozitate „este caracterizată de o credință fără dogme” și toate atestă criza prin care a trecut și trece omenirea.

Capitolul II, în primele pagini, definește credința ca „răspunsul liber, din iubire, dată iubirii lui Dumnezeu”. Credința are ca fundament tot ce a descoperit Dumnezeu omului pentru a fi conștient de existența Lui, de mântuire și de destinul lui. Dumnezeu s-a revelat omului prin Isus Cristos, revelație transmisă tuturor oamenilor prin Biserica pe care a întemeiat-o și prin care Dumnezeu lucrează în lume, prin „Magisteriul” (funcția Bisericii de a învăța). În cursul istoriei Bisericii au existat și există persoane care au avut „revelații particulare”.

Cu trecerea timpului au apărut și învățături greșite despre adevărurile de credință, ereziile. În „Conciliile Ecumenice”, cu acordul Papilor, Patriarhii și Episcopii au luat atitudine și adevărurile de credință au fost apărute și transmise. La Conciliul de la Niceea(325 d.Cr.) și la cel de la Constantinopol (381 d.Cr.) s-a formulat „Simbolul credinței” - Crezul

-, care exprimă concis învățătura creștină revelată de Scriptură și descoperită de Isus Cristos.

Stim că este un singur Dumnezeu, că Dumnezeu este Iubire și Îndurare, în același timp „**Tată, Fiul și Spirit Sfânt. Misterul sfintei Treimi este misterul central al credinței și vieții creștine**”. Treimea este **Una - de o ființă și nedespărțită; Tatăl, Fiul și Spiritul Sfânt au o singură natură/substanță divină. Unitatea divină este trinitară - distingem trei Persoane distincte. Tatăl este naștere, Fiul este născut, Spiritul Sfânt purcede**” (Op. cit., p.59). La Cina cea de Taină, Isus a instituit Euharistia, iar Apostolii Săi devin primii preoți ai Noului Legământ.

Autorul dezvoltă în continuare Jertfa lui Isus, Patimile, Moartea pe Cruce, pentru mântuirea oamenilor, Invierea și Înălțarea la Cer. Tratează misterul Spiritului Sfânt, simbolurile Sfântului Spirit, în Maria, împlinind planul lui Dumnezeu. Prin Spiritul Sfânt, în Biserică, Isus lucrează pentru mântuire. În ziua „Judecății”, Isus va veni pe pământ „în glorie” și omenirea se va bucura de fericirea eternă.

În expunerea despre Biserică, Pr. Buzalic accentuează atributele Bisericii: este **Una**, datorită unicității Sfintei Treimi, este **Sfântă**, primind sfințenia de la Dumnezeu și Cristos, capul ei, membrii Bisericii sunt păcătoși și sfinți, sau pe drumul

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

sfințeniei; este **Catolică**, ceea ce înseamnă „viață sacramentală integrală” și hirotonire în succesiunea apostolică și este destinată întregii omeniri, este alcătuită din Biserici locale în jurul Episcopilor și a preoților, în unire cu Papa de la Roma, urmașul Sf. Petru; este **Apostolică**, întemeiată de Cristos pe puterea Sfinților Apostoli. Poporul lui Dumnezeu suntem noi, credincioșii, uniți cu Cristos prin Botez și chemați la apostolatul care ne revine prin Botez. Persoanele consacrate, călugării și călugărițele sunt, în Biserică, „flăcări vii de iubire, credință și dăruire”.

O subliniere deosebită o dă autorul Sfințelor Sacramente, mijloace date nouă de Dumnezeu prin care ne sfințim viața, putem deveni sfinți: Botezul, Mirul, Euharistia, Pocăința sau Mărturisirea, Maslul (Ungerea bolnavilor), Preoția și Căsătoria, fiecare Sacrament fiind amplu dezvoltat, de asemenea și efectele Sacramentelor.

Biserica există în trei stări: „Biserica luptătoare” este a oamenilor, ființe cu trup și suflet, în istorie, în drum spre împlinirea planului lui Dumnezeu; „Biserica suferitoare”, proprie sufletelor răposaților care se află în Purgatoriu, pentru că păcatele lor nu sunt de mare gravitate, ele pot fi ajutate de „Biserica luptătoare” prin rugăciuni și fapte bune și ele, la rândul lor, ajută; „Biserica triumfătoare” este a comuniunii sufletelor sfinților cu

Dumnezeu, aceste suflete au darul de a mijloci pentru noi.

După moarte, sufletul se întâlnește cu Cristos, are loc judecata particulară și, în funcție de faptele bune sau rele, sufletele „rămân în Cer cu Cristos, sau, un timp, vor petrece în Purgatoriu, rămânând însă unite cu Cristos. De aici sufletele pot ajunge în Rai, Cerul „destinat sufletelor celor care mor în harul și prietenia lui Dumnezeu”. Sufletele celor care au păcătuit grav se condamnă la Iad. Judecata universală este momentul în care „se restabilește ordinea și sfințenia originară”, atunci, plenar, se va instaura „Împărăția lui Dumnezeu”, dar trăind o viață creștină adevărată, „Împărăția lui Dumnezeu” începe aici, în lumea noastră și în sufletele noastre.

Capitolul III. În integrarea noastră socială, în raportarea noastră la tot ceea ce este în jurul nostru, în virtutea credinței în care credem, suntem îndemnați să ne păstrăm identitatea de greco-catolici - în mod normal nici nu se poate altfel. Orice implicare individuală, orice act personal ne impune responsabilitate și conștiința că ne afirmăm în cadrul eticii creștine, într-o legătură cu Dumnezeu. Este ceea ce ne diferențiază comportamentul de al acelor, care îl au corect, dar în limite doar umane.

După secvențele în care Pr. Al.Buzalic vorbește despre „Păcat” și

(continuare în pag. 12)

“C’est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

L’amour prend tout et donne tout

Nous ne voulons pas, comme d’autres ordres religieux l’ont fait au cours de l’histoire, commencer par servir les pauvres, pour en venir insensiblement à servir les riches. Pour comprendre et aider ceux qui manquent de tout, nous devons vivre comme eux. La différence, c’est que nos misereux sont pauvres par force, alors que nous le sommes par choix.

Les Soeurs font de petites choses, aidant les enfants, visitant les isoles, les maladies, les misereux.

Dans une de maisons que les Soeurs visiter, une femme vivant seule était morte longtemps avant d’être découverte et on ne la découvrit que parce que son corps avait commence à se décomposer. Les gens autour d’elle ignoraient son nom.

Quand quelqu’un me dit que les Soeurs ne font pas de grande travaux, qu’elles font de petites choses tranquillement, je dis que, même si elles n’aidaient qu’une seule personne, elles auraient raison de le faire.

Jesus est mort pour une personne, pour un pecheur.

(a suivre)

PAGINI BILINGVE

Asociația „Prietenii Bisericii Greco-Catolice Române”, Blaj

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

Iubirea ia tot și dăruiește tot

Noi nu vrem să facem cum au făcut alte Ordine religioase în cursul istoriei, să începem prin a servi săracii ca să ajungem cu încetul a servi bogații. Ca să înțelegem și să ajutăm pe aceia care sunt cu totul lipsiți, noi trebuie să trăim ca ei. Diferența este că săracii noștri sunt forțați să fie săraci, câtă vreme noi am ales să fim.

Surorile fac lucruri mărunte, ajutând copii, vizitând pe cei singuri, pe bolnavi, pe săraci.

Într-o casă vizitată de Surori, o femeie care trăia singură era moartă cu mai mult timp înainte de a fi descoperită, și nu a fost descoperită decât atunci când corpul ei intrase în descompunere. Oamenii din jurul ei nu-i știau numele.

Când cineva îmi spune că Surorile nu fac lucruri grele, că fac lucruri mici, neînsemnate, eu le răspund că și dacă ele nu ajută decât o singură persoană, există motiv pentru a face.

Isus a murit pentru o singură persoană, pentru un păcătos.

(va urma)

(urmare din pag. 9)

dezvoltă problematica „Decalogului”, se ajunge la ultimele pagini ale „Ghidului”, la Capitolul IV - „Eu îmi manifest credința - Cultul religios”.

Viața spirituală se împlinește în dialogul nostru cu Dumnezeu și prin implicarea direct în săvârșirea cultului divin „spre lauda lui Dumnezeu, a Preasfintei Fecioare Maria și întru onoarea unuia sau a mai multor Sfinți”. Părintele ne explică ce este anul liturgic, rânduielile liturgice și reține un spațiu mai larg pentru „Sfânta Liturghie”, punctual culminant al zilei liturgice, centrul vieții liturgice, prin care participăm la Jertfa lui Isus pentru mântuirea noastră. Sunt explicate cele trei Liturghii: a Sfântului Ioan Gură de Aur, a Sfântului Vasile ce Mare și Liturghia înaintea sfințitelor Daruri sau a Sfântului Grigore Dialogul. Autorul stăruie în explicarea momentelor Sfintei Liturghii, a momentului când Isus, la cuvintele preotului: „Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu, care pentru voi se frânge spre iertarea păcatelor” și „Beti dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu...” și invocarea Spiritului Sfânt, Pâinea și Vinul devin adevăratul Trup și adevăratul Sânge al lui Isus Cristos.

Aparținând Bisericii Catolice, îi recunoaștem unitatea în diversitate, știm că rugăciunea îmbracă forme diferite de manifestare în Bisericile locale și că toate formele liturgice din Biserica Catholică sunt legitime.

În ultimile pagini ale

„Ghidului”, „Spiritualitatea Bisericii mele”, teologul lasă inimii condeiul să scrie. Și scrie despre istoria credinței noastre, o istorie sub semnul martiriului, deși, la 1700, Mitropolitul Atanasie Anghel, prin actul de Unire, a făcut să intrăm în unitatea deplină a Bisericii Universale, unde am fost de la începuturi și din care am fost ruși fără să vrem. Apăsarea străină, slavonă, Blajul nu a primit-o, și-a păstrat specificul transivănean prin limba română liturgică și cânt bisericesc „cu simțită rezonanță latină”. Fiind catolici, ne-am îmbogățit spiritualitatea, avem rugăciunea Sfântă a „Rozariului”, avem „Calea Crucii” și alte devoțiuni prin care suntem împreună cu, catolicii de pretutindeni, indiferent de limba pe care o vorbesc sau de ritul căruia îi aparține Biserica „sui iuris”. Avem Martiri și Sfinți. Prin scoaterea Bisericii Greco-Catolice în afara legii, în 1948, întregul episcopat, preoții și mulți credincioși au fost întemnițați - toți episcopii au murit în detenție -, pentru a nu fi acceptat renunțarea la comuniunea de credință cu Biserica Romei și cu urmașul Sf. Petru, Sfântul Părinte Papa”.

Astăzi, cu toată bogăția ei spirituală și culturală, Biserica noastră continuă să-și îndeplinească misiunea încredințată de Isus Cristos.

Multe mulțumiri Părintelui Alexandru Buzalic.

Otilia BĂLAȘ

Rugămintea unei mame...

Sunt momente când rămâi tăcut, cuprins de uimire, cu tot sufletul alert fiindcă cineva îți vorbește. Încerci să cuprinzi cât mai mult din ce se petrece în fața ta fiindcă te-a luat prin surprindere o atitudine, un gest, o vorbă.

Mi s-a întâmplat să mă pot bucura, împreună cu toți cei prezenți la Întâlnirea Națională a Reuniunilor Mariane, (4,5,6 sept.) la Blaj, de binecuvântarea Preafericirii Sale, Cardinalul Lucian, care, alături de PS Claudiu ne-a salutat și ne-a povestit. Da, ne-a povestit! Vorba rară, bine cumpănită, atitudinea, calmul adânc, firesc, ne-a dat fiecăruia sentimentul că suntem, în sfârșit, liniștiți, scăpați din iureșul presant al timpului, că ne putem cuprinde într-un dulce taifas. Cuvintele și-au rotunjit înțelesul în inimă, fiindcă din inima plină de iubirea amintirii veneau, și ne-au rămas și nouă, vii. Pentru el, copilul Lucian, au fost cuvintele MAMEI, pe care, la acel moment al copilăriei, nu le-a înțeles pe deplin. Acum, aceste cuvinte și-au împlinit menirea, vorbindu-ne nouă despre o Reuniune Mariană în care mama Sa a fost primită cu mulți ani în urmă.

Într-o zi, mama s-a întors acasă (în satul Firiza) de la Baia Mare, după mai multe ore de absență

și a chemat în jurul ei pe toți cei 12 copilași vorbindu-le despre trăirea sa, despre importanța extraordinară a ceea ce i s-a întâmplat. Ceea ce le-a spus de fapt a fost simplu: „De azi începând să nu o mai supărați pe mama!”

Copiilor aceste vorbe li s-au părut cel puțin de neînțeles, era prea firească cererea, dar felul în care mama le-a spus-o, importanța pe care și-o recunoștea ea, ca proaspătă marianistă și dorea s-o facă cunoscută și lor, copiilor, a rămas în sufletul micului Lucian și s-au umplut de un nou sens. MAMA! Fiecare avem sau am avut o mamă pe care am iubit-o din toată inima, gândul la ea ne umple ochii de lacrimi de bucurie, de duiosie, de dor de acea sfâșiere în care dorim să putem din nou „să n-o mai supărăm”.

Acel om, așezat liniștit în fața noastră, nu mai era doar „Preafericitul Arhiepiscop Cardinal Lucian” era, pentru fiecare dintre noi, omul care ne-a amintit de MAMA, cel care ne-a mai dat o șansă, fiindcă putem, de azi începând, cu adevărat, să n-o mai supărăm pe MAMA noastră CEREASCĂ!!!

Maria Mirela FILIMON

„Calea cea Mică” a Sfintei Tereza a Pruncului Isus și a Sfintei Fețe

La 19 octombrie 1997, Papa Ioan Paul al II-lea a proclamat-o pe Sf. Tereza DOCTOR al BISERICII. Carmelitana din Lisieux este a treia femeie după Sf. Tereza de Avila și Sf. Caterina de Siena care a primit acest titlu, onoare rezervată câtorva sfinți dintre sfinți.

Sfințenia Terezei de Lisieux, înalta distincție acordată de Biserică, faptul că începe să fie pe nedrept uitată de generația tânără - uneori este confundată cu Sf. Tereza de Calcuta -, chiar ea care a ajutat Biserica noastră în anii de persecuție, toate acestea ne îndeamnă să o readucem în atenție și să-i cunoaștem învățătura. Ne oprim azi la „Calea cea Mică” a celei care este considerată „cea mai mare sfântă a timpurilor”.

În „Istoria unui suflet”, Sfânta Tereza ne mărturisește:

„Trăim într-un secol al invențiilor, acum nu mai merită să urcăm scări abrupte, pentru cei bogați ascensorul rezolvă avantajos problema. Vroiam și eu să găsesc un ascensor cu care să mă ridic până la Isus, pentru că sunt prea mică pentru a urca scara abruptă a perfecțiunii...”.

Dar care este această cale ce duce la Cer? Cum se poate atinge perfecțiunea spirituală ce asigură ascensiunea? Răspunsul la aceste întrebări duce la ceea ce se numește

spiritualitatea Sf. Tereza.

Spiritualitatea Sf. Tereza se poate rezuma la un singur cuvânt: IUBIREA, ceea ce înseamnă a iubi pe Dumnezeu așa cum un copil își iubește părinții. Tereza a dat acestei spiritualități numele de „Calea copilăriei” sau „Calea cea Mică”. Ea ne spune: „Isus dorește să urc pe singurul drum care să mă conducă la Căldura Divină, acest drum este abandonul copilului care doarme fără teamă în brațele tatălui său.”

Traversând istoria, observăm că toți sfinții au avut o cale de sfințenie, unii au părăsit lumea și au trăit în deșert, alții s-au retras în mănăstiri

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

trăind în post și mortificații, alții s-au consacrat în serviciul celorlalți, în fine, alții au trăit în tăcere și contemplație. Tereza, privindu-și slăbiciune, fragilitatea fizică și sensibilitatea, a știut că nu va putea face mari mortificații, de aceea a căutat o cale simplă, potrivită și adaptată la ceea ce era ea. Este convinsă că Dumnezeu nu ar inspira dorințe nerealizabile și că, în ciuda micimii, se poate aspira la sfințenie. Își repeta mereu: „...trebuie să mă suport așa cum sunt, cu toate imperfecțiunile mele; dar vreau să găsesc un mijloc de a ajunge la Cer pe un drum drept, scurt, cu totul nou”.

Tereza a găsit calea sa cea mică și a pornit spre Bunul Dumnezeu cu inima unui copil. Această „cale mică” este foarte simplă: „copilul își iubește părinții într-un mod înăscut, fără rațiune sau îndoială, fără să caute nici de ce și nici cum. Un copil de patru sau cinci ani este plin de simplitate, el spune ceea ce gândește, cere ce are nevoie și refuză ceea ce nu-i place. Exact această simplitate este iubită și de părinții săi”. Astfel simțind, Tereza îl iubește pe Dumnezeu cu o adevărată inimă de copil. În continuare ea ne mărturisește: „Caut în cărți rugăciuni frumoase, sunt atât de multe încât mă doare capul! și sunt unele mai frumoase ca altele. Nici nu aș putea să le rostesc pe toate și atuncineștiind pe care să o aleg, fac ca și copiii care nu știu să citească, îi spun pur și simplu Bunului Dumnezeu ce vreau să-i spun,

fără fraze frumoase, și întotdeauna El mă înțelege...”.

Tereza este convinsă că Dumnezeu ne vede fragilitatea, ne înțelege, ne încurajează, ne sprijină și ne iubește. Încrederea ei este totală. Mereu are în inimă cuvintele Evangheliei: „Care este dintre voi omul, de la care de va cere fiul său pâine, îi va da piatră? Deci, dacă voi, fiind răi știți da lucruri bune fiilor voștri, cu atât mai mult Tatăl vostru cel din Ceruri va da cele bune celor ce cer de la dânsul (Mat. 7, 9-11).

Carmelita cea mică din Lisieux a înțeles această învățătură. Încrederea ei în Dumnezeu nu are limite de aceea se arată întotdeauna să îndeplinească voința lui Dumnezeu. Tereza știe că Dumnezeu vrea binele ei și e convinsă că în situația în care ar fi păcătuit mult, ea tot nu și-ar fi pierdut încrederea: „Chiar dacă aș fi comis toate crimele posibile, aș fi avut aceeași încredere, simt că toată multitudinea de ofense ar fi doar cât o picătură de apă aruncată într-o vatră încinsă”.

Ceea ce mâhnește cel mai mult pe părinți este refuzul iubirii lor de către copii, pentru că acest refuz implică un sentiment de nerecunoștință. Dumnezeu suferă atunci când oamenii nu-l cunosc și-i refuză iubirea, de aceea Tereza se oferă lui Dumnezeu ca victimă a iubirii.

Calea cea Mică se caracterizează prin această iubire: a fi iubit de

(continuare în pag. 16)

(urmare din pag. 15)

Dumnezeu și a-L iubi din toată inima, chiar și în locul altora. Tereza cere cu atât mai mult să primească această iubire, cu cât oamenii o refuză, și să iubească mai mult, pentru că oamenii iubesc mai puțin: „Am înțeles că iubirea conținea toate vocațiile, că iubirea era totul, că ea îmbrățișează toate timpurile și toate locurile într-un cuvânt, ea este eternă”, ne mărturisește ea în „Istoria unui suflet”.

„Calea cea Mică” i-a condus viața micii carmelitane, rugăciunea și jertfele, suferințele și bucuriile au însoțit-o. De-acum misiunea Terezei era să dăruiască sufletelor această cale și să aducă bucurii în viața oamenilor (sunt recunoscute vindecările miraculoase și binefacerile în urma novenelor și rugăciunilor adresate Sf. Tereza). Chiar de dincolo de moarte ea continuă să fie prezentă în lume prin binele ce-l revarsă celor ce se roagă ei. Înainte de a muri ne-a încredințat de acest lucru: „Cât aș fi de nefericită în Cer dacă nu aș putea aduce mici bucurii celor pe care îi iubesc...” Și a continuat: „Voi face să cadă din Cer o ploaie de roze pe pământ...”

Pentru timpurile și lumea de acum, Calea cea Mică pare tot mai mult a fi mijlocul sigur de a depăși criza morală care ne apasă, de a ne regăsi umanitatea pierdută, de a regăsi Cerul și lumina lui strălucitoare.

O.B.

Să ne rugăm împreună

O, Doamne,

Îți cer ca persoanele pe care mi le-ai dăruit și pe care mă faci să le întâlnesc să știe să-mi rămână aproape.

Ajută-mă să știu înțelege, mai mult decât să judec; să știu aprecia, mai mult decât să condamn și, să fiu pentru alții un model, mai mult decât un sfătuitor.

Tu, care ai înveselit tinerețea mea fă să fie demnă această vârstă ce o am, pentru ca și eu să pot lăsa fiilor mei și fiilor, fiilor mei un mesaj de încredere și de pace. Amin.

Devoțiuni către Sfânta Fecioară Maria

Preacurata Fecioară Maria ocupă un loc deosebit în rugăciunea noastră, mai ales a Reuniunii Mariane. Fiecare lună ne oferă o cale distinctă de apropiere de Sfânta Fecioară și de rugăciune. Având bogăția spirituală a Apusului și a Răsăritului, rugăciunea Bisericii noastre este un adevărat tezaur.

„Paraclisul Maicii Domnului” este o rugăciune de laudă și de cerere. Este atribuită lui Teostirict, un călugăr, probabil un discipol al Sf. Niceta de Remesiana (335-414), Episcop și Sfânt al Bisericii Catolice.

„Evanghelia” Sf. Apostol Luca din centrul Paraclisului - vizita făcută de Maria Elisabetei-- aduce în atenție celebrul „Magnificat - Mărește, suflete al meu, pe Domnul!”, imn închinat lui Dumnezeu și puterii Lui, Celui care a ales pe Maria „pentru a o înălța și a deveni binecuvântată de toate neamurile”.

La sfârșitul „Paraclisului”, în genunchi, preotul se roagă Sfintei Fecioare o rugăciune de penitență, cerere și de laudă de o deosebită complexitate și frumusețe. Din momentul în care preotul se adresează Preacuratei: „O, Doamna mea Preabinecuvântată...”, rugăciunea personală se unește cu cea a întregii Biserici, astfel devine mai puternică, rămânând, în același timp, și o rugăciune personală, rugăciunea fiecăruia.

În Eparhia noastră, „Paraclisul Maicii Domnului” a fost introdus ca rugăciune obligatorie în Postul

Sfintei Marii de către IPS. Valeriu Traian Frențiu, în 1925, în speranță că bunul Dumnezeu, pentru rugăciunile Preacuratei Fecioare Maria, va da darul credinței adevărate la toți, „păcatele și fărădelegile se vor împuțina” și darul Domnului se va revărsa peste oameni. Și Preasfinția Sa continua „...începând cu anul acesta în fiecare Post al Sfintei Mării în fiecare biserică din Eparhia Noastră, în fiecare zi să se cânte Paraclisul Sfintei Fecioare. Și anume, în fiecare biserică, seara la 7 sau 8 ore, cum e potrivit pentru credincioși se va face Paraclisul și se va ținea câte o predică scurtă de 10 minute despre o virtute de a Preacuratei Fecioare, așa ca întreaga ceremonie să nu țină mai mult de o oră” (Silviu Sana - Tiberiu Ciorba, „Episcopul Valeriu Traian Frențiu”, Ed. Universității din Oradea, Oradea, 2015, p. 243).

În timpul persecuției Bisericii noastre, „Paraclisul Maicii Domnului” a rămas aceeași rugăciune a sufletului, recitată sau cântată în familii și în capelele clandestine.

Papa Ioan Paul al II-lea

- Cultul marian II -

Maria a reprezentat pentru Papa Ioan Paul al II-lea „semnul femeii”, despre care vorbește Apocalipsa, „semnul salvării pentru istoria lumii”.

Pentru Sfântul Părinte „semnul femeii” înseamnă și o trimitere la femeia tuturor timpurilor noastre, la „femeia care dă naștere omului și căreia omul îi este încredințat”.

Viitorul Papă, a fost „încredințat” prin naștere mamei sale. O intuiție? Un har? Mama lui Karol a știut că băiatul va avea un destin deosebit, cuvintele ei rămân un mister. Când Lolek era foarte mic, a spus unei apropiate, în timp ce se apleca spre copilul din landou: „Acest copil va fi cineva foarte mare!”

La 9 ani a pierdut-o. Durerea era vie și peste zeci de ani, mai profundă, pentru că nu la mult timp după pierderea mamei, își pierde fratele mai mare, în urma unei scarlatine contractate în spitalul în care lucra ca tânăr medic, apoi, tatăl.

Prima poezie sau una dintre primele o dedică mamei: „*Pe mormântul tău alb/înfloresc florile albe ale vieții,/Vai, câți ani au trecut deja/fără de tine - câți ani?*”

Acestui mare Papă, care a avut curajul și puterea să îndrepte drumul lumii timpului său, inima și gândurile îi erau îndreptate, cu dragoste și mereu

cu recunoștință, spre părinți: „Mă gândesc să-i mulțumesc lui Dumnezeu pentru părinții mei decedați și pentru fratele meu”, dorință mărturisită într-o scrisoare fostului său profesor, Pr. Zacher, în 1978.

Legătura cu tatăl a fost foarte puternică și frumoasă. Acest părinte a încercat să aline absența mamei, i-a fost prieten și confident. I-a fost model: „Era atât de exigent cu el însuși, că nu mai trebuia să fie astfel și față de fiul său. Exemplul lui era de ajuns pentru a ne învăța disciplina și simțul datoriei”, îi spunea lui Frossard, în fața căruia Papa și-a deschis sufletul: „Am devenit relativ repede orfan, după pierderea mamei și a fratelui. Tatăl meu a fost admirabil și aproape toate amintirile mele din copilărie și adolescență se referă la el. Violența loviturilor pe care le-a primit a deschis în el imense profunzimi spirituale, durerea lui se transforma în rugăciune. Mi se întâmpla să mă trezesc noaptea și să-l găsesc pe tatăl meu îngenunchat” (Luigi Accattoli, „Karol Wojtyła - Omul sfârșitului de mileniu”, Casa de Editură Viața Creștină, Cluj-Napoca, 1999, p.14).

De la părinți, Karol a aflat un lucru, părea „un amănunt”, dar, peste ani, i-a dat de gândit și a numit

(continuare în pag. 19)

SPRE IZVORANI

Ion Pilat

Las povârnișul viei să cadă-n praf de soare,
Și-ntr-un tunel de frunze umbrite brusc pătrund.
Atât de dreaptă fuge cărarea până-n fund,
Ca văd, ca prin oceanul întors de-o vrăjitoare.

Căsuțele răzlețe din satul Izvorani
Mici capre cățarate pe-o râpă de lumină
Prin nuci proptiți ca-n bătă în strâmba lor tulpină
Sub sarica-i frumoasă de gârboviți ciobani -

Și-arătări din țară în stampe japoneze -
Ca o furnică neagră ce-mpinge albu-i ou,
O fată cum zorește, greu de urnit, un bou,
Nemaiputând pe coastă cireada s-o urmeze.

Pe când din zarea serii ca namile, cu rost
Răsar, rănind amurgul ceresc cu cornul frunții,
Pe rând: albaștri, vineți, de aur-verde, munții
Păzind de-acolo basmul copilului ce-am fost.

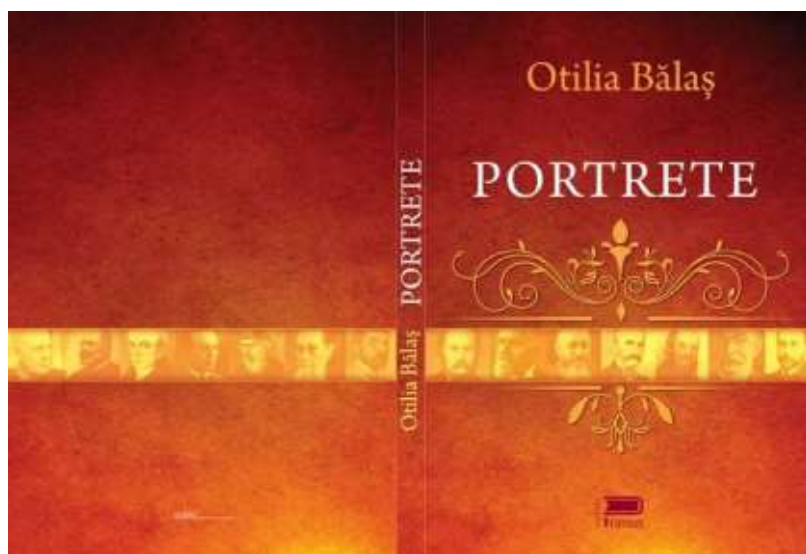
(urmare din pag. 18)

„amănuntul” o „coincidență”: „M-am născut între orele 5 și 6 după-amiaza și aproape la aceeași oră, 58 de ani mai târziu, am fost ales Papă!!!”

Iubirea Papei pentru părinții săi i-a însoțit viața. Lui Frossard i-a mărturisit că atribuia tatălui prima inspirație pentru Enciclica „Dominum et vivificantem” (1986). Copil, fiind într-un cor, tatăl și-a dat seama că nu este destul de sânguinos și într-o zi i-a spus: „Nu cânti bine în cor, nu te rogi destul Spiritului Sfânt.

Trebuie să te rogi mai mult”. Tatăl l-a învățat o rugăciune. Mult mai târziu, deja Papă, își amintea: „A fost o lecție mai importantă, mai durabilă și mai puternică decât cele pe care le-am putut dobândi mai târziu din lecturile și învățăturile pe care le-am primit. Cu câtă convingere îmi vorbea tatăl meu! Chiar și astăzi îmi mai răsună în urechi vocea sa. Fructul acelei lecții primite în copilărie este Enciclica despre Spiritul Sfânt”. (va urma)

Apariție editorială: Volumul „Portrete”

La Editura Primus din Oradea apărut recent volumul intitulat „Portrete” care o are ca și autoare pe doamna profesoară Otilia Bălaș.

Volumul „Portrete” oferă un florilegiu de portrete care, deja, au fost publicate, în eter, pe site-ul Episcopiei de Oradea. În cuvântul de prezentare al cărții, Preasfinția Sa Virgil precizează: „Cartea pe care tocmai o deschideți ne prezintă o serie de „portrete” ale unor personalități marcante ale Bisericii Greco-Catolice, fii ai acestei Biserici devotați și dăruți nu doar instituției ci devotați țării și neamului. Sunt nume cunoscute care au ars pe „un altar” convinși fiind că prin viața lor pot contribui la stabilizarea și împământenirea binelui comun. Au fost și sunt și astăzi persoane devotate unui crez și care au știut mereu să-și înmulțească „talantii” primiți de la Domnul spre folosul aproapelui, spre folosul societății”.

Felicităm pe această cale pe doamna profesoară Otilia Bălaș pentru munca neobosită dăruită Bisericii Greco-Catolice, care prin articolele domniei sale nu face altceva decât să ne aducă aminte de înaintașii noștri iar astfel noi să le putem urma credința.

Eugen Ivuț - Biroul de presă

Colectivul redacțional

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)